

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

LETO (año) XLIX št. 3-4

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

oktober-december 2003

Pričujoča zbirka je nastala iz avtorjeve razpetosti na dva svetova: slovenskega domovinskega in ameriškega zdomskega. Tudi iz dveh momentov časa: več ali manj bližnje preteklosti ter sedanjosti. Oba svetova in obe časovni stvarnosti se v vsaki pesmi prepletajo in je povsod navzoča slovenska zemlja, ljudje, zgodovina, revolucija in trdo delo za vsakdanji kruh v novem svetu. Avtor živi iz dveh kultur in to ne konfliktirno, ampak sprejemalno, pozitivno. Domovino čuti v vsem duhovnem življenju in prav tako novi svet, ki mu že ni tujina, ampak svet, ki ima svoje vrednote in ki ga je mogoče ljubiti. V ameriški zemlji si je ustvaril svoj dom. In tudi avtor je iz Bele krajine (...) in Belokranjci so hodili na delo po vsej Ameriki. Zato bi lahko rekel, da je bil z njimi, spominjajoč se Calumeta in Pikes Peaka in Puebla po živem pripovedovanju domačih in tolikih, ki so tam leta in leta delali ali za vedno ostali. Čustvene vezi ga vežejo z enim in drugim svetom.

Poezija te zbirke ni zatočišče neke subjektivne idealitete, tudi ne le iskanje besedne lepote, metaforičnih zvez ali muzikalne poetične ubranosti. Ta poezija raste iz tal naravne realitete, iz doživetij v konkretnem svetu in v zgodovini. Ustvarjalna praksa je stvarno življenska, obenem pa vedno emotivno in miselno poantirana. Pesniški izraz skuša biti strogo nazoren in nedvoumen, čeprav nenehno prehaja v globljo, včasih metafizično ekspresivnost.

France Papež

Odlomek uvodne študije

Knjiga »Dva Svetova«, SKA, maja 1985

Katica Cukjati

O MENTORJIH IN MECENIH

Carmen THISSEN, vdova po baronu Hansu Henrichu THISSENU, zbirateljica likovnih stvaritev, je oktobra lanskega leta imela v najvažnejši španski reviji za likovno umetnost »ARTE« zanimiv intervju. Njeni odgovori v tej repotaži so bili izredno zanimivi. Znani madridski muzej THISEN je res še zaenkrat privatna last te družine, a z neko posebno pogodbo s špansko vlado je odprt široki publiki. Muzej že obstaja več kot deset let in v njem lahko občudujemo in ocenjujemo klasične slikarje od renesance pa tja do fauvizma. Za ta zakon je bil namen ustanovitve tega muzeja dvojen. Obdržati v Španiji čimveč umetnin, da ne pridejo v last privatnikov in seveda s tem hkrati dati možnosti, da bi širše množice imele dostop do lepote. Mnogi si lahko mislijo: »Kdor ima, ta tudi lahko da«. Takšni zaključki so precej infantilni. Mecen mora imeti smisel za estetiko ali vsaj veliko spoštovanje do nje in hkrati željo sodoživljati lepoto z drugim.

O omenjeni dami bi lahko rekli, da je mecenka.

Ni smisel tega uvodnika razlagati zgodovino mecenov.

Meceni so tudi lahko podjetja, ustanove in družbe. Velikokrat slišimo med rojaki v Argentini, kako se čudijo, koliko različnih podjetij in ustanov v Sloveniji omogoča znanstvene poskuse, razstave, odrske predstave, izdaje knjig in podobno. Ponovno se slišijo celo hudomušne pripombe: »Saj jih potem odbijejo od davkov«. Znano je, da smo še vedno privatniki boljši gospodarji kot včasih precej birokratične državne ustanove.

Da si bomo na jasnem v teh mislih, ni namen analizirati bolj ali manj uspešno vzgojno in kulturno politiko te ali one države. Stvarnosti držav sveta na tem področju so tako različne, da bi o tem lahko napisali obširne knjige.

So pa še neke druge vrste mecen, katere nikoli ne bomo spoznali, ker si tega ne želijo: anonimni. Njihova zasluga je dvojna!.

Kadar pomislimo na umetnika ali razumnika, pa se nam takoj pojavi drugi pojem - mentor. Slovar slovenskega knjižnega jezika ga takole označi: »Kdor z nasveti, pojasnili usmerja, vodi mladega, neizkušenega človeka; vodja, svetovalec: vprašati za nasvet svojega mentorja; mentor začetnikov/ ta revija je mentor mladih pisateljev in pesnikov«. V tej vlogi pospeševalca znanosti in umetnosti pa denar ne igra velikega pomena. Znano je, da imajo genialne glave na splošno prazne žepe.

Meceni in mentorji mislijo na bodočnost. Prvi, da s svojim gmotnim bogastvom omogočajo nadaljevanje kulturnega ali znanstvenega dela. Drugi pa želijo, da z njimi ne bi izumrla spretnost, izkušnja, poznanje in pridobitve, ki jih imajo.

Sami sebi si lahko zastavimo vprašanje kot posamezni člani in kot SKA, če imamo dovolj pripravljenosti, da smo mentorji. Po pravici povedano bi težko sredi te težke argentinske gospodarske krize uspeli kot mecen.

Prvi korak pa moramo napraviti mi, težko bi ga napravila mladina. Prijazni osebni stiki, brez predsodkov, lahko postanejo lepa oblika mentorstva, ki bi predal baklo kulture bodočim generacijam. ■

RAZSTAVA OB 100-LETNICI ROJSTVA DR. TINETA DEBELJAKA V NUK-u

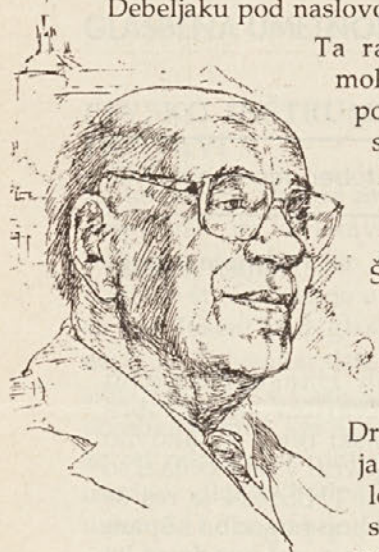
V narodni in univerzitetni knjižnici so od 4. septembra do 2. oktobra imeli razstavo o dr. Tinetu Debeljaku pod naslovom *Sem senca zapuščena*.

Ta razstava spada v cikel za molčanih pesnikov in pisateljev, ki pod komunistično oblastjo niso smeli biti imenovani v javnem kulturnem življenju zaradi svojega prepričanja.

Razstavo je pripravila Rozina ŠVENT. Razstava je bila razdeljena na dva dela. Prvi del je bil posvečen Debeljakovemu literarnemu opusu do odhoda v Argentino.

Drugi del pa je predložil Debeljakovo zdmsko kulturno delovanje v tujini. Za to razstavo so izdali tudi brošuro. Poleg organizatorke razstave je govoril Črtomir Špacapan z urada za Slovence po svetu in sicer o emigraciji in o delu »patriarha slovenske literature«.

Sledile so misli Denisa Poniža, ki je že pred desetimi leti uredil Debeljakove izbrane pesmi Čolnar iz daljave. Poudaril je tudi misel, da bi v slovenskih učbenikih morali biti prisotni in ovrednoteni tudi slovenski emigrantski pisatelji. ■

DRAGA 2003

38. študijski dnevi V Dragi so letos potekali pod geslom »Človeka lahko iztrgaš iz domovine, domovine ne moreš iztrgati iz človeka!«

Kot vsako leto so tudi letos prišli na Drago ugledni in priznani predstavniki iz Italije, Slovenije in zdomstva. Prišel je tudi Vladimir Kos iz daljnega Tokija.

Osrednja tematika predavanj je bila posvečena vprašanju, kaj se bo zgodilo po padcu državne meje ob bližnjem vstopu Slovenije v Evropsko zvezo prihodnje leto. Slovenski generalni konzul v Trstu Črtomir Špacapan je nanizal svoje misli na temo Slovenci na obeh straneh meje po vstopu Slovenije v EZ. Predavatelj je bil več kot deset let novogoriški župan in zato se predpostavlja, da ima bogato izkušnjo o problematiki zamejstva. Zaključil je s trditvijo, da so Slovenci premalo osveščeni o posledicah, ki jih ima odprava mej za Slovence.

Predsednik sveta slovenskih organizacij in soorganizator letošnje Drage, Sergij Pahor pa je želel, da bi se Slovenci izognili starim napakam in da ne bi zamudili izredno priložnost za ponovno graditev skupnega slovenskega prostora.

Drugo predavanje je imel sociolog Frañe Adam na temo Majhne države in njihova identiteta v dobi globalizacije.

V svojih razmišljanjih je predavatelj nakazal pomembnost izobrazbe, veščin in usposobljenost za dosego tehnične in ekonomske konkurenčnosti.

Frane Adam pa je pod pojmom socialni kapital poudaril važnost sodelovanja za dosego skupnih ciljev ter pomen zaupanja za dosego teh ciljev, kar pa je tesno povezano z narodno identiteto.

Prvo nedeljsko predavanje je podal mladi zamejski jezuit Mirko Pelicon pod naslovom Mladi in krščanstvo v postmoderni dobi.

Drugo predavanja pa ga je imel torontski nadškof in kardinal Alojzij Ambrožič na temo Nekaj misli o socialnem poslanstvu kristjana. Z razgledanostjo ki je njemu lastna je jasno in utemeljeno razložil moralno stanje sodobne dobe in vlogo kristjana v teh časih.

Na tej Dragi so predstavili tudi najnovejšo knjigo Andreja Capudra »Slovenija brez meja.« ■

Vladimir Kos

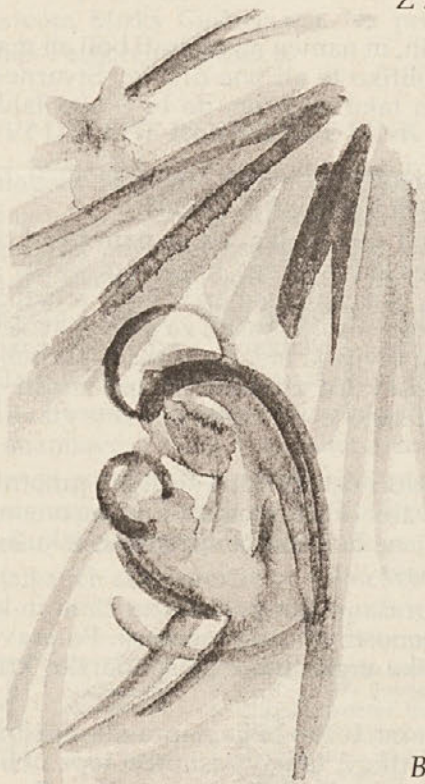
BOŽIČ ŽELIM TI POD JUŽNIM KRIŽEM

*Z zvezdami zvezde v Južnem križu bleste,
v najbolj neznatnih mer ozvezdju,
v milijah daljav nebeških cest,
v kolikih milijardah lučk, pa ne vemo.*

*Prav pod Južnim križem ti si doma,
Prav pod begunstva svetlim križem-
šalim se, meniš, s kito viž...
toda tvoj križ sijaj božični obdaja.*

*Detece Božje moralo je na pot
z Mamico, z Jožefom v tujino.
Provi Begunec Božji Sin
tvojo številko hrani v Knjigi dobrote.*

*Jaz sem kot ti begunec. V čast nama je.
Tudi če čas v vrnitev vplete,
kakor Gospodu, Nazaret...
Božič želim ti v nepremagljivem veselju.*

Knjige

VLADIMIR KOS: FILOZOFIJA, NAŠ VSAKDANJI KRUH

Pri založbi Družina je izšla nova knjiga Vladimira Kosa. Matija Ogrin je urednik te zbirke. V tej knjigi se nam Kos predstavi predvsem kot filozof. Razčlenjena bistvene in hkrati osnovne pojme filozofije. Kritiki so mnenja, da za branje te knjige ni potrebno znanje filozofije, temveč le dober namen in voljo iskanja resnice. Kos je presenetil bralce s to zbirko, kjer je modroslovje glavna oznaka, verjetno ker je malokdo vedel, da je Vladimir Kos vrsto let poučeval filozofijo na univerzi v Tokiu, in so ga poznali samo kot pesnika.

NOVA KNJIGA O PATRU MARKU RUPNIKU

Žaložba Ognjišče je izdala knjigo BARVE SOJNOSTI, ki nam predstavi celoten likovni opus patra Marka Rupnika. V njej avtor poetično razmišlja duhovne razsežnosti. Knjiga je bogato ilustrirana z barvnimi reprodukcijami. V tej knjigi Rupnik ne govori o svojih stvaritvah, temveč o pogledu, ki ga ima na življenje. Ilustracije v knjigi so slike različnih njegovih del ne samo kapele Odrešenikove Matere. Tako lahko v knjigi občudemo njegova dela v drugih cerkvah v Rimu in drugod po Italiji, v Sloveniji, na Češkem in tudi na Slovaškem.

Knjiga bo prevedena v italijanščino, španščino in angleščino.

ČRNI KAMNITNIK – LOMA NEGRA

Knjiga je izšla v Založbi Družine in Muzejskega društva Škofja Loka. Zbirko je uredil in ji dodal umetniške fotografije Debeljakov vnuk fotograf Marko Vombergar.

100 - letnice smrti slavista dr. Tineta Debeljaka se je spomnilo mnogo ustanov in društev v Sloveniji in tudi v Argentini so se mu poklonili predvsem Slomškov dom v Ramos Mejiji in Naš dom v San Justu.

V Škofji Loki so mu postavili spomenik in isti dan je bila predstavljena v Kašči knjiga Črni Kamnitnik – Loma Negra. Literarno gradivo knjige obuja Debeljakovo obdobje, ko je delal v cementni tovarni Loma Negra v Olavarriji - kakih 300 kilometrov zunaj Buenos Airesa, do leta 1954, ko se mu je pridružila družina, ki je prišla iz Slovenije. V tistem kraju je Debeljak pisal črtice, pesmi, začel s prevodom Martin

Fierra, poleg tega pa je napisal na desetine pisem svoji družini.

Da bi se bolje poglobil v krajevno realnost pampe, ki je dajala okvir Debeljakovemu življenju v tistih letih, je Marko Vombergar obiskal ta kraj in stopil v stik s Slovenci, ki še danes tam živijo in ki so njegovega deda poznali. Številne umetniške fotografije - črno bele-, ki jih lahko občudujemo v tej knjigi, nam razodevajo, da je Marko Vombergar odkril dušo pampe in življenje v njej. Prav tako pa je zaznati neki melanholičen pogled na posledice in spremembe časa v teh krajih.

Z pohvalami je knjigo v Škofji Loki predstavil Denis Poniž.

Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu je pripomogel k izdaji te bogate publikacije.

V pričetku leta 2004 bo knjiga predstavljena pri Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu. ■

Utrinki iz Slovenije

SLOVENISTIKA NA UNIVERZAH PO SVETU

Slovenščina se poučuje na 45 tujih univerzah, med njimi tudi na Buenosaireski državni univerzi. Vpisanih je zaenkrat okoli tisoč študentov na teh študijskih centrih. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture je bil posvečen med drugim tudi tej temi. Organizatorji seminarija o tej tematiki so prišli do zaključka, da so poslušalci na različnih univerzah zelo različni od jezikoslovcev do diplomatov preko študentov. Tovrstno poučevanje slovenščine je pa seveda neke vrste poizkus... in obstoj teh skupin je odvisen od odmeva in števila učencev. Poudarili so tudi, da poučevanje slovenščine ne sme biti suhoparno ali celo dolgočasno temveč dinamično. Smisel poučevanja naj bi bil ta, da bi študentje bili usposobljeni za pogovor v slovenščini.

VINKO OŠLAK PREJEL NAGRADO

Na Rožančevi domačiji na Volčjem gradu pri Komnu so letos podelili nagrado za najboljšo esejistično zbirko leta 2003 *Vinku Ošlaku*. Nagradili so ga za pisateljsko delo *Spoštovanje in bit*, *Eseji o človeku in kulturi*.

Žirija se je odločila za to priznanje z argumentom, da že sam naslov njegove knjige razodeva pisateljeve etične odločitve kot vir zavesti o naravi, o sebi in o tem, ki nas presega.

V tej knjigi Ošlak dozorelo nakaže svoje poglede in posnema svojega učitelja Pascala, ki mu je morala vir logike.

Vinko Ošlak je avtor sedmih esejističnih zbirk in številnih drugih del. V vseh stvaritvah pa razodeva dinamične samostojne poglede na svet daleč od človeka kot žrtev usode in daleč od zgodovinskega determinizma.

KIP DR. TINETU DEBELJAKU in PREDSTAVITEV KNJIGE "ČRNI KAMNITNIK"

V Škofji Loki so postavili kip dr. Tinetu Debeljaku. Občina v Škofji Loki je sklenila, da mu bo postavila doprni kip v Alejo znanih Ločanov. Odkritje kipa je bilo 25. novembra. Pričel se je s ponovitvijo razstave iz NUK, govorila je Rozina Švent. Po odkritju pa je bila predstavljena knjiga »Črni Kamnitnik - Loma Negra«, ki jo je uredil Debeljakov vnuk Marko Vombergar. Knjiga je bogato ilustrirana z Vombergarjevimi umetniškimi fotografijami iz Olavarrije. V knjigi so zbrane Debeljakove črtice iz tiste dobe »Iz Črnega Kamnitnika«, pesmi, ki jih ustvaril v Olavarriji in pisma ženi in otrokom, ki so živeli v Sloveniji.

VEČER POSVEČEN KARLU MAUSERJU

Pisatelj Karelj Mauser se je rodil v Podbrezjah na Gorenjskem in zato so mu v tem kraju posvetili večer sovaščanu v sklopu Pirčevih večerov. O njegovem delu so govorili trije strokovnjaki, ki temeljito poznajo Mauserjevo delo: literarni zgodovinar France Pibernik, raziskovalec Marjan Drnovšek in zgodovinar Andrej Vovko.

Na pobudo župnika Janeza Riharja so sorodniki in znanci podali podobo Mauserja kot otroka in šolarja. Mauserja kot odraslega in literata pa so lahko predstavili Slovenci iz Argentini. Vsem so še vedno v spominu Mauserjevi obiski v Argentino, njegovi nastopi v Slovenski hiši in njegovi obiski slovenskih šol v Buenos Airesu.

Mauser je pisal črtice, zgodbe in romane. Dosegel je višek literarne kreacije s trilogijo Ljudje pod bičem. Mauser je bil zvest član Slovenske kulturne akcije.

Na večer, ko so se s hvaležnostjo spomnili na literata Karla Mauserja, so bile tudi razstavljene njegove knjige, veliko izmed njih je izšlo pri SKA.

V svojih zgodbah je vpletal ljudi, ki jih je poznal, včasih sorodnike, drugič sovaščane; domača vas mu je bil vir navdihov. Ni doživel sreče, da bi se vrnil v svojo domovino, a morda ravno to domotožje in ljubezen do domače zemlje mu je bila vir plodovite literarne kreacije. ■

Razno

SLOVENSKI RADIO NA KOROŠKEM

Po dolgih in napetih pogajanjih so predstavniki slovenske manjšine na Koroškem dosegli dogovor z avstrijsko državno radiotelevizijo, in sicer o pravici celodnevne programa v slovensčini na avstrijskem Koroškem. Z izvajanjem programa bodo pričeli leta 2004

Kulturni večeri

DR. MIRKO GOGALA, RAZMIŠLJANJA O DUŠNEM PASTIRSTVU V NAŠI EMIGRACIJI

V drugi letni sezoni naših večerov je dr. Mirko Gogala podal svoje poglede na to pomembno tematiko. Dr. Gogala dolgoletni član SKA in je znan kot globoki mislec, prodoren opazovalec realnosti naše emigracije. Vedno z navdušenjem sodeluje v organizaciji s svojimi filozofskimi in sociološkimi prispevki. Je pritegljiv govornik in avtor številnih člankov. Svoja razmišljanja nam je pred leti predstavil v svoji knjigi *Usoda izseljenstva*.

Tudi na tem večeru nam je ponovno dokazal, da njegova razmišljanja niso sad ponavljanja in kombinacij misli različnih filozofov, temveč da na konkretne in pereče probleme v naši emigraciji po globokem razmišljanju daje izvirne odgovore. Ob iskanju rešitev skuša priti resnici do dna in se ne ozira na javna stališča ali morebitne klišeje.

Predavanje na tem večeru bi lahko razdelili na dva dela. Predavanje je bilo tako bogato in izčrpno, da se le ob branju v Meddobju marsikaj osvetli. V prvem delu je analiziral vpliv ideologije v naši skupnosti. Seveda ni uporabljal tega termina v marksističnem smislu, temveč kot neko miselnost ali idejo, kateri naj bi se vsi člani skupnosti podredili.

Na vrsto je prišlo število pojmov in idej, ki so vsi vredni temeljite analize. Ali je naši skupnosti v praksi večja vrednota vera ali narodnost? V božjih načrtih mora dejstvo, da živimo v Argentini, imeti neki pomem. Kot verniki, kaj naredimo, da poglobimo verske vrednote med Argentinci? Delo naših dušnih pastirjev v skupnosti v luči nauka Cerkve, papeževih enciklik itd.

V drugem delu pa se je dr. Mirko Gogala posvetil vprašanju slovenskega romanja v Lujan. Govoril je o krščanskem smislu in pomenu romanja; o realnosti, da se tega romanja čedalje bolj udeležujejo člani mešanih zakonov, o jeziku, ki naj bi se uporabljal pri obredih, itd.

Ta zadnja razmišljanja so publiko res presenetila. Sledila je debata, v kateri so se kresala različna mnenja. Na vsak način predavanje je bilo izziv – dobronameren in iskren izziv k razmišljanju in dialogu.

HELENA KLEMENC RAZSTAVLJALA OLJA IN AKRILE

4. oktobra je v mali dvorani Slovenke hiše Helena KLEMENC, profesorica risanja in slikarstva, rojena v Argentini, imela likovno razstavo olj in akrilov.

Umetnica je imela že številne skupinske in samostojne razstave med argentinsko publiko v javnih in privatnih ustanovah.

V slovenski skupnosti pa je sodelovala pri skupinski razstavi radijske oddaje Slovenski kotiček v

Argentini; pri SKA pa je imela že dve skupinski razstavi.

Na tem večeru smo bili priče Helenine prve samostojne razstave pod okriljem SKA.

Ob opazovanju predstavljenih stvaritev je bilo zaznati, da so ekspozicije zelo različnih tem, formata in kompozije barv. Pozna se, da Helena Klemenc išče neko ravnotežje med obliko in barvo, zaenkrat je zaznati večjo težo na mavrici paletnih tonov. Na vsak način so likovna dela realistična, oddaljena od abstraktnih kompozicij. Pri vsaki sliki je tema oprijemljiva oddaljena od gole kombinacije črt ali tonov.

Da je umetnici priljubljen Gaugen, je bilo razvidno. Na nekaterih oljih je vidno, da ji je pri srcu argentinsko okolje, v katerem je potekalo Helenino življenje, na primer Indijanska mati, Paisano, (ki je prikazan na katalogu in je verjetno eno izmed njenih najlepših del na tej razstavi), Tango, Bandoneon, Coyas. Celo pokrajinski prikazi nas spominjajo na argentinsko pampo, svetle sončnice zablestijo na različnih platnih. Na tem večeru pa nas je umetnica presenetila s svojimi maskami. Na platnih, ki nam je Helena prikazala maske stvariteljico močno, skoraj strastno privlačijo, tako kot je privlačna skrivnost. (Beneški pust, Za zastorom, Maske.)

Zelo kvalitetna je bila slika Šopek rož. Rdeče ozadje je bil akril, ostalo pa olje, rdeča barva ozadja se je kombinirala z zeleno tonaliteto, osrednja figura pa je bila seveda deklica, beli šopek rož v njenem naročju pa je harmonično osvetlil kompozicijo.

Ob tej razstavi smo lahko opazili, da Helena Klemenc išče svoj stil, večjo samostojno pot. Navdihneno in vztrajno ustvarja, saj razstavlja že od leta 1988 neprenehoma.

Na ta večer nas je Helena Klemenc razveselila s poklonom estetskih oblik in barv.

MARTIN SUŠNIK

PREDAVA O SREČANJU Z UMETNOSTJO – IZ ESTETIKE V ANTROPOLOGIJO

25. oktobra je večer pri Slovenski kulturni akcije bil posvečen filozofski tematiki.

Predaval je eden izmed najmlajših članov SKA – Martin SUŠNIK.

Martina Sušnik se je rodil v Buenos Airesu leta 1978. Svoje univerzitetne študije je dokončal na buenosareški katoliški univerzi ter postal profesor filozofije. Poučuje na različnih institutih ter šolah.

Tematika, ki si jo je izbral Martin Sušnik, dovolj jasno priča, da ga privlačujeta filozofska problematika o etiki in filozofija umetnosti.

Pretežno je predavatelj govoril prosto. Ko je pa hotel dati poseben poudarek in jasen primer, je pa besedilo bral.

Zasledovanje Sušnikovih razmišljanj nas je vse poslušalce popeljala v neki čarobni svet estetike, prežeto z globokimi razmišljanji. Sušniku se pozna, da je štu-

diral na katoliški univerzi in da je tudi katoliške vrednote sprejel s prepričanjem. O bogatem poznanju literature, glasbe in likovne umetnosti predavatelja ni dvoma in to je bilo razvidno iz predavanja. Nastop Sušnika je bil suveren, brez dvomov, doumnosti ali neutemeljenosti.

Razodel se nam je kot oseba, ki ni le profesor filozofije temveč, ki filozofijo globoko ljubi in se napotuje na pot filozofa.

Predavanju je sledila zanimiva debata.

Na isti večer pa kot primerna duhovna atmosfera predavanju pa je bila razstava grafikov. Razstavljali so grafiki, ki so sodelovali pri natečaju SKA na razpis za novo opremo Meddobja razstavljali svoja dela. Število razstavljenih del je bilo seveda omejeno. Na razpis se je prijavilo pet grafičnih oblikovalcev. Poleg del za razpis za platnice Meddobja so bila razstavljena tudi druga njihova grafična dela, da smo jih tako lahko bolj spoznali.

Razstavljali so Andrej Hrovat, Ivan Hrovat, Erika Indihar, Irena Žužek in Veronika Žurga iz Miramara. Grafične kreacije, ki so krasile malo dvorano v Slovenski hiši, so bile presenetljivo kvalitetne in originalne.

ARH. IVAN KOGOVŠEK PREDSTAVI MOZAIKE UMETNIKA MARKA RUPNIKA

Letošnji zadnji večer pri SKA je bila predstavitev umetnika Marka Rupnika. Predavatelj je bogato ilustriral svoje izvajanje z diapozitivi in odlomki filma o Marku Rupniku. Arh. Kogovšek je umetnikov bratranec in v stalnem stiku z njim, tako da ga zelo dobro pozna. Po drugi strani pa imajo arhitekti smisel za umetnost in zato je bila najbolj primerna oseba, da nam je prikazala mozaike patra Rupnika, ki krasijo osebno papeževo kapelo Mater Dei. Arh. Kogovšek nam je na odličan način približal tisti pravi vir umetniškeve ustvarjalnosti. Pater Marko Rupnik je mistična oseba, vsaka podoba, vsaka njegova zamisel ima neko teološko ozadje, neki transcendentalen smisel. Tema predavanja se je osredotočila na kapelo Mater Dei, saj drugače bi bilo nemogoče, da bi se poglobili v tako bogati in obširen opus, kot ga je že ustvaril Rupnik. Mozaiki imajo vzhodni, pravoslavni navdih. Na nek način naj bi ta kapela predstavljala globoko papeževo željo po združenju med vzhodom in zahodom, po edinosti.

Marko uporablja pri izdelavi mozaikov kamen - kamen, ki govori. Figure, ki nastanejo iz tega kamna valovijo v najrazličnejših barvnih odtenkih, so polne življenja.

Pri izdelavi teh mozaikov je sodelovala številna ekipa strokovnjakov, toda bil je Marko Rupnik tisti, ki si je zamislil celotno opero in nadzoroval vse delo.

Predavanju je sledilo le nekaj vprašanj, kajti lepote barv in figur, ki smo jih lahko občudovali, so nas zelo prevzele. ■

Kronika

IGRA NA MLADINSKEM DNEVU NA PRISTAVI

5.oktobra je mladina na Pristavi praznovala svoj 33. mladinski dan. Za to obletnico so med drugim si izbrali za nastop Štokajevo burko »Trije tički«, ki jo je priredil in režiral Miha Gaser. Nastopil je številni del pristavske mladine in marsikatera vloga je bila izvrstno igrana.

Nastop igralcev in režija so si res zaslužili močan aplavz.

V BUENOSAIREŠKEMU MUZEJU PRISELJEVANJA RAZSTAVA O SLOVENSKIH EMIGRANTIH

Prvič v Argentini je bila slovesno odprta razstava o slovenskih emigrantih. Pokrovitelj razstave je bilo slovensko veleposlaništvo v Argentini.

Razstava je prikazala različne emigracijske tokove v 19. in 20. stoletja na mnogih področjih: šolstvo, kultura, šport, itd. Pri razstavi so sodelovala vsa slovenska društva in organizacije. Mnogo posameznikov je za to priložnostjo prispevalo vrsto dokumentov in fotografij. Priprava je zahtevala več kot šest mesecev. Slovenski Etnografski muzej je sodeloval na ta način, da je nudil strokovno in tehnično pomoč Daše Hribar.

Odprtje razstave je vodil prof. Martin Duh. Na programu je bila vrsta predavanj: Slovenska literatura v Argentini (Mojca Jesenovec); O prvem naselitvenem valu (Carlos Bizai); O Prekmurcih v Avellanedi (Esther Cmor); O slovenskih imenih v argentinski kulturi (Oscar Molek) ter predvajanje videa o Sloveniji in slovenski emigraciji.

Razstavo si je ogledalo mnogo Slovencev in argentinskih obiskovalcev, ki so z radovednostjo in presenečenjem občudovali prikaz Slovencev v Argentini.

AKADEMIJA V SPOMIN DR. TINETA DEBELJAKA V SLOMŠKOVEM DOMU

Ob praznovanju 42. obletnice blagoslovitve Slomškovega doma so se poklonili spomenu 100 letnice smrti dr.Tineta Debeljaka.

Akademijo je uvedla njegova vnukinja Andrejka Vombergar Štrfiček. Podala je prisrčne spomine na starega očeta. Nato so nadaljevali program z recitacijami pod geslom Pesnik v besedi in sliki. Dr. Štefan Godec je imel na skrbi režijo ter je skupaj s Tonetom Rodetom izbral besedilo. Odlično izbrane in podane pesnitvi je so ganile številno publiko. ■

Dejavnost naših članov izven okvira SKA

GLASBENA IN LIKOVNA UMETNOST

UMETNIŠKI VEČER V DOMU V SAN MARTINU

Pod naslovom »Ob taktu barv« so proti koncu meseca avgusta v Slovenskem domu v San Martinu pripravili kulturni večer. Občinstvo je tako doživelo v lepem prostoru, ki so ga krasile slike Ivana Bukovca, koncert Moškega pevskega zbora pod vodstvom Anke Savelli Gaser.

Nastopil je tudi kot solist Luka Somoza Osterc s svojim baritonskim glasom in liričnem repertoarjem.

Koncert je zaključil pevski zbor iz San Martina pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic. Sanmartinčani so preživeli res prijeten in bogat večer ob taktu barv

GLEDALIŠKA UMETNOST

Letos je Naš dom v San Justu praznoval svojo 47. obletnico. Osrednja točka popoldanskega kulturnega programa pa je bila igra Jeana Baptista Poquelina, bolj poznane pod umetniškim psevdonimom Moliere. Prvič je bila v Buenos Airesu med našo skupnostjo predstavljena igra »Georg Dandin ali prevarani soprog«.

Prišel je igro z nagovor glasnik, ki je potem vso zgodbo od strani opazoval. To je bila odlična zamisel režiserja Mikliča. Igralcem se je poznalo, da niso prvič na odru – nasprotno. Vloge so bile zadeto do deljene. Martin Selan, Ivo Urbančič, Toni Rovar, Metka Markovič, Boštjan Modic, Angelca Podržaj Miklič, Janez Krajnik in Ivana Tekavec so igrali sproščeno, zavzeto, prepričljivo. V prvi vrsti pa gre tu zasluga za uspeh predstavitve režiserju Blažu Mikliču: izbral si je primerne igralce, obvladal je ves prostor ter igro živahno in z veliko domišljijo poustvaril. Vse kaže, da se iz dneva v dan bolj izpopolnjuje v tehniki režiserstva.

LIKOVNA UMETNOST V LETU 2003

IVAN BUKOVEC

Imel je samostojno razstavo v Slovenskem domu San Martín 23. avgusta t.l.

ANDREJKA DOLINAR

- Sodelovala je v Narodnem salonu grafike buenosaireškega muzeja v La Plati marca letos.
- Kulturno društvo Ameghino v Lujanu ji je podelilo pohvalo za slikarstvo meseca maja letos.

- Od 23. maja do 21. junija je imela samostojno razstavo v atriju zavoda sv. Stanislava v Šentvidu v Sloveniji.
- Bila je deležna *dveh častnih pohval* Društva argentinskih likovnih umetnikov (SAAP) za slikarstvo in grafiko, meseca junija.
- Deležna je bila *častne pohvale* društva Moronskih umetnikov (AMAP), meseca junija.

Skupinske razstave:

- Slikarski salon, Círculo médico Vicente López, meseca aprila.
- Bolsa de Comercio de Buenos Aires, meseca aprila.
- Hala centralne pošte v Buenos Airesu meseca maja.
- Slikarski salon 5 artes. Com, meseca junija.
- Museo Nacional del Grabado, Xylon Argentina, grafike.(september).
- Občina Tres de Febrero, slikarstvo. (oktober).
- "Estandartes de artistas del Oeste" v občinskem muzeju de Bellas Artes de Luján, (septembra) in v La Fábrica-Ciudad Cultural, (oktobra).
- Casa de la Cultura, Villa Gessel. (oktobra).
- Salón Nacional de Azul, Prov de Buenos Aires. (novembra).
- Salón de Pintura de Berazategui. (novembra)

Priznanja:

- V "Salón de Jazz", Zárate je bila deležna **4. pohvale** za slikarstvo. (oktober).
- Občinski muzej de Bellas Artes de Luján ji je podelil za slikarstvo, **3. pohvalo** v Salonu "del Tango". (avgust).
- V Občinskem Salonu v Exaltación de la Cruz, je bila deležna **6. pohvale**. (september).
- Dobila je **2. nagrado** za grafiko v Umetniškem Salonu "El Refugio" Castelar.(avgust).

Andrejka Dolinar je bila odlikovana s prvo nagrado, 13.decembra t.l. v "XXV Salón Nacional de Pintura 2003", v Museo Municipal de Bellas Artes v Lujanu. Predstavila je akril 150x150 cm z naslovom "Soñando ritmos".

V natečaj je bilo predstavljenih 111 del, slikarjev iz raznih krajev Argentine.

Nagrajeno delo bo odslej last omenjenega muzeja. (patrimonio del museo).

MARJETKA IN ANDREJKA DOLINAR

sta razstavljali v Galeriji Mirnega gradu v Gorici meseca junija.

CECILIJA GRBEC

- Samostojna razstava v Logatcu, Slovenija (julij)
- Skupinska razstava, Pevsko glasbeni večer (avgust)

HELENA KLEMENC

Društvo Estímulo de Bellas artes Ramos Mejia ji je podelilo *dve častni pohvali*: v slikarskem salonu meseca marca in v Salonu malega formata meseca junija.

Skupinske razstave

- Društvo Argentinskih likovnih umetnikov (SAAP) Salón Figura Humana (meseca marca)
- Slikarski salón, Círculo médico Vicente López (meseca aprila).
- Salón Salvador Galup, Castelar, Društvo Moronskih umetnikov (AMAP) meseca junija.
- Skupinska razstava Salon AMAP (Moronsko društvo likovnih umetnikov).

CECILIJA GRBEC, KARLA SKVARČA in IRENA ŽUŽEK, so razstavljale januarja letos v občinskem salonu SCUM v Bariločah in v Casa de la Cultura v Villa La Angostura.

TILKA MOČNIK

Skupinska razstava:

Predstavila je reliefe na Universidad del Salvador meseca oktobra t.l.

ADRIANA OMAHNA

Skupinske razstave:

- Galería Edea, Casa de la Moneda. Buenos Aires
- Alianza Francesa "Conocer A Berlioz". Buenos Aires.
- Salón Municipal de Berazategui. Buenos Aires.
- "Piedra Azul" Municipalidad de Morón. Buenos Aires.
- "Exposevilletas" Museo Provincial, La Plata. Buenos Aires.

VERONIKA ŠPARHAKL

Skupinske razstave.

- Sodelovala je s svojimi deli v Salón pokrajine, Društva argentinskih likovnih umetnikov (SAAP), meseca marca
- Slikarski salón, Círculo médico Vicente López (meseca aprila)

Obiski iz Slovenije

CARMINA SLOVENICA
NA GOSTOVANJU V BUENOS AIRESU

Svetovno znani koncertni zbor Carmina Slovenica vod vodstvom dirigentke Karmine Šilec nas je presenetil sredi novembra. Zbor je vsem ljubiteljem glasbe dobro znan in takšen obisk je bil od mnogih Slovencev v Argentini zelo pričakovan.

Zbor je gostoval na različnih pevskih festivalih v najrazličnejših državah po svetu. Kjerkoli nastopi Carmina Slovenica, žanje občudovanje in priznanje, ne samo to da si osvaja prva mesta na mnogih festivalih temveč tudi zaradi plodovite in raznolike palete glasbenih izvajanjih. Gostovanje zbora v Buenos Airesu je bil del turnee po Južni Ameriki. Na tem delu ameriške celine je zbor nastopil na znanem festivalu Cantapueblo 2003 v Mendozi in na 6. mednarodnem festivalu mladih zborov v Viña del Mar v Chilu. V Buenos Airesu je nastopil v Zlatem salonu Teatra Colona. Bili so res pravi ambasadorji slovenske kulture v argentinskem svetu. ■

→

- Kulturno društvo Ameghino, Luján (meseca maja).
- Salón Salvador Galup, Castelar, Društvo moron-skih umetnikov (AMAP) meseca junija.
- Centro Cultural Borges; od 1. do 20. julija.
- Salon Malega formata, Društva argentinskih likovnih umetnikov (SAA), meseca junija.
- Razstava "Lenguaje y cuerpo", Centro Cultural Borges. (julij)
- Salón Premio Federal 2003, Consejo Federal de Inversores. (avgust)
- Decembra t.l. je razstavljala v "XXV Salón Nacional de Pintura" v Občinskem Muzeju de Bellas Artes v Lujanu.

Priznanje:

V slikarskem Salonu, Casa de la Cultura de Florencio Varela je bila deležna 6. pohvale (novembra).

IRENA ŽUŽEK

Imela je samostojno razstavo v Kulturnem centru v San Martinu meseca maja letos.

Skupinski razstavi:

- Bila je sprejeta na natečaju, ki je organizirala Ciudad Artística v UCEMA. (septembra)
- Skupinska razstava v Slomškovem domu. (septembra). ■

Argentinska prisotnost v Sloveniji

OBISK KVARTETA OPUS CUATRO

Sredi leta je v okviru načrta Imago Sloveniae – Podobe Slovenije obiskal številne slovenske kraje argentinski vokalni kvartet Opus Cuatro. Kvartet ima že več kot trideset let pevskega življenja. Kvartet sestavljajo visoko muzikalno izobraženi glasbeniki in je dosegel vrhunske uspehe. Njihova najbolj priljubljena izvajanja so ljudska glasba, jazz in črnski gospel. Repertoar teh pevcev je sestavljen predvsem s skladbami Latinske Amerike, prav tako pa blesti v izvajanjih drugih narodnih pesmi iz ostalih držav.

Pevci so si osvojili slovensko publiko v Izoli, Ribnici, Slovenski Bistrici, Šentrupertu na Dolenjskem, Kranjski Gori, Kranju in seveda tudi Ljubljani. ■

SIMPOZIJ O JEZUITU IN ZNANSTVENIKU FERDINANDU AUGUŠTINU HALLERSTEINU

300 - letnico rojstva barona Hallersteina so v Muzeju v Mengšu počastili s simpozijem o tem matematiku, kartografu, diplomatu, misijonarju, ki je umrl v Pekingu. Mengeški zgornji grad, bolj poznan pod imenom Ravbarjev grad, je bil last rodbine Hallerstein. Jezuit Ferdinand Avguštin se je rodil v Ljubljani leta 1703. Leta 1721 je stopil v jezuitski red. Posvetil se je humanistiki, teologiji, matematiki in teologiji. Leta 1737 je odpotoval kot misijonar v Peking. Po nekaj letih je postal predsednik matematičnega tribunala, dvorni astronom in vodja astronomskega observatorija v Pekingu. Na Kitajskem je izvršil bogato znanstveno in kulturno delo. Med drugim je izboljšal kitajski koledar, zbral podatke o Mandžuriji v povezavi s pripravo atlasa Kitajske (izšel leta 1769), določil koordinate Pekinga ter izračunal število prebivalcev kitajskega cesarstva. Bil je tudi diplomat. Zaradi številnih zaslug ga je kitajski cesar Chien-lung povzdignil v mandarina. Prvi simpozij je bil v Mengšu, novembra pa se je ponovil v Ljubljani. Za to obletnico in v zvezi s simpozijem so izdali tudi zbornik pod imenom Mandarin Hallerstein - Kranjec na kitajskem dvoru.

CORREO ARGENTINO Y SUS CORR. CENTRAL	TARIFA REDUCIDA CONCESION 232
	R. P. I. 201682

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. GLAS es propiedad de la Acción Cultural Eslovana. Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. Urejuje ga odbor, pod koordinacijo tajništva. Glavni urednik: Katica Cukjati. Director: la Comisión directiva bajo la coordinación del secretario. Tisk / Impreso en: Editorial Bérnaga del Centro Misional Bérnaga. Colón 2544, (1826) Remedios de Escalada, Buenos Aires, Argentina. Izhajanje GLASA SKA denarno podpira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Vsa nakazila na ime in naslov: Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.